



Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en evaluering af ændringerne i den kommunale struktur. Evalueringen skal beskrive de positive og negative konsekvenser af ændringerne. Herunder hvordan ændringerne har påvirket lokaldemokratiet og kommunernes økonomi, samt om hensigten om mindre administration er blevet realiseret. Evalueringen skal deles ud til Inatsisartut inden FM2024.

(Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

(1. behandling)

Demokraatit takker Atassut for at fremsætte dette beslutningsforslag.

Jeg vil gerne indlede med at rose Atassut for at følge op på tidligere debatter, og rent faktisk forsøge at tage nogle skridt på baggrund af tidligere debatter. Jeg finder forslaget argumenter for værende sympatiske.

Jeg husker forespørgselsdebatten tilbage i foråret 2020. Dengang sagde vi fra Demokraatit:

"...at vi er enige i subsidiaritetsprincippet, hvor beslutningerne om ændringer skal tages så tæt på udfordringen, som muligt. Derfor mener vi, at vi sammen med kommunerne skal tilpasse os en udvikling, som både er langsigtet, innovativ og fremmer den enkeltes frihed til at handle. På samme måde forventer vi, at kommunerne udviser vilje til at tilpasse sig, og udvikler sine respektive organisationer således, at kerneopgaverne løses på en smartere, enklere og billigere måde for at skabe merværdi i sidste ende. Som et godt eksempel kan vi se, at Kommuneqarfik Sermersooq lancerer borgernær demokrati ved brug af deres hjemmeside, hvor den menige borger har adgang til nyttig viden, og kan ligeledes navigere sig frem til svar på sine spørgsmål og holde sig orienteret om øvrige aktiviteter i nærmiljøet. Her findes også en meget høj frivillighed, som bidrager til kommunalbestyrelsens beslutninger, som er til gavn for alle i kommunen."

Selv om digitalisering og selvbetjening kan være gode værktøjer til den enkeltes ansvarsfølelse og frihed, har den også en bagside, som gør at muligheden for direkte betjening ansigt-til-ansigt bliver mindsket. Vigtig viden i forbindelse med kontakten kan tabes, og kun opfanges ved et fysisk møde. For nogle tabes også trygheden og følelsen af at høre til sammen med nogen. Så jeg anerkender fordele og ulemper ved centraliseringen og ved digitaliseringen, når bosætningsmønstret igennem årene også er væsentligt forandrede siden vedtagelsen af kommunalreformen.

Jeg bliver også nødt til at spørge retorisk i dette forum til fri debat:

Hvorfor er vores nærdemokrati blevet så svagt, når Inatsisartuts mødestruktur netop har det sigte at beskytte nærdemokratiets interesser? Mon vores mødestruktur her i Inatsisartut også skal ændres, til fordel for øget nærdemokrati?



Vores mødestruktur her gør det muligt, at flere af Inatsisartut-medlemmerne også sidder i de respektive kommunalbestyrelser. Alligevel ses et øget behov for, at frivillige lokaludvalg skal blomstre i kommunerne for netop at sikre borgerinddragelse og styrke nærdemokratiet. Med andre ord, gives der her politisk mandat til at nærme sig civilsamfundet på trods af, at det er os som politikere, der skal være tilstede i lokalsamfundet for at træffe beslutninger, og rammesætte aktiviteter på vegne af vores landsmænd.

Jeg kan derfor ikke understrege nok, at vi som politikere ene og alene har ansvaret for at drage politisk omsorg for at fremme tillid og troværdighed via dialog og nærvær. Der er mange nuancer denne debat kan bidrage med, og vi vil gerne være med til at belyse udfordringerne med afsæt i en evaluering. Det tænker vi, at tiden er moden til. Tiden er også moden til at mobilisere civilsamfundet. Evalueringen skal derfor ske med afsæt i borgernes oplevelser af borgerbetjeningen i kommunerne og ikke mindst tillid til politikerne.

Det er stort set dagligt, at vi hører om borgernes utilfredshed over den (manglende) borgerbetjening i byerne og bygderne; derfor må vi have den kvalitative undersøgelse frem i lyset, når vi skal evaluere så omfattende en ændring reformen har medført. Jeg mener, at det er vigtigt at vi adresserer et ansvar i forbindelse med undersøgelsen. Det er og kan ikke være rimeligt kun at have for øje, hvordan administrationerne i kommunerne har løst deres kerneopgaver, men vigtigt også at undersøge hvordan de politisk er blevet ledt med afsæt i de love, der bliver vedtaget landspolitisk.

Naalakkersuisut gennemførte i 2015 i samarbejde med kommunerne en evaluering af strukturreformen. Denne havde en mere administrativ karakter, hvorfor vi ønsker at få belyst udfordringerne fra et borger- og politisk perspektiv for at nå frem til nogle løsninger, der både er lokalt tilpassede og giver merværdi for samfundet.

Med disse ord sender vi forslaget til velvillig behandling i lovudvalget.